

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.312/2024/16.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. december 12.
Az ügy tárgya: csalás vétsége
Terhelt: fiataikorú ...
Első fok: Jászberényi Járásbíróság, 8.Fk.673/2013/4., ítélet, tárgyalás, 2013. december 9. (jogerő: 2013. december 9.)
Másodfok: -
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás vétsége miatt fiataikorú terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Jászberényi Járásbíróság 8.Fk.673/2013/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Jászberényi Járásbíróság a 2013. december 9-én kihirdetett 8.Fk.673/2013/4. számú ítéletével a terheltet csalás vétsége [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont] miatt 7 hónap, fiataikorúak fogházában végrehajtani rendelt szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 1 év próbaidőre felfüggesztette és akként rendelkezett, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből – a végrehajtás elrendelése esetén – legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Megállapította, hogy a terhelt a próbaidő tartama alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

[2] A járásbíróság ítélete ellen a jogosultak nem jelentettek be fellebbezést, így az a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

[3] **II.** 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a védő terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[4] Indítványában kifejtette, hogy az alapügyben a terhelt elmarasztalására az Európai Unió tagállamaival folytatott bünygyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (Eutv.) 30. § (1) bekezdésében írt specialitás szabályának megsértésével került sor. Az eljárás bíróság ugyanis azt követően hozta meg a jogerős ítéletet, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen a Jászberényi Járásbíróság más ügyben „nemzetközi elfogatóparancsot” (helyesen: európai elfogatóparancsot) adott ki 7.Bny.39/2012/2. szám alatt, azaz a kérdéses „nemzetközi” (európai) elfogatóparancs jelen ügyre vonatkozóan nem tartalmazott információt. A terhelt átadása során a specialitás szabályának az alkalmazásáról nem mondott le.

[5] Indokai alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére tett indítványt.

[6] 2. A Legfőbb Ügyészség az Fk.Bf.422/2024. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[7] Átiratában a BH 2019.103. szám alatt közzétett eseti döntésre való hivatkozással kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban a hatályos Be. szabályai az irányadók. Ezért, ha az indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után. Álláspontja szerint az indítvány érveiről azonban már a támadott határozat jogerőre emelkedésének idején hatályos jogszabályok alapján kell állást foglalni, ami a jelen ügyben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) alkalmazására vezet. Azaz, a korábbi Be. szabályainak alapulvételével kell állást foglalni, hogy az alapügyben eljárás bíróságok vétettek-e feltétlen eljárási szabálysértést.

[8] A feltétlen eljárási szabálysértés körében történő vizsgálódás kiindulópontjaként idézte az EBH 2013.B.4. számon közzétett eseti döntés elvi tételeit, amely szerint a nemzetközi bünygyi együttműködésről, illetve az Európai Unió tagállamaival folytatott bünygyi együttműködésről szóló törvények rendelkezései nem tartoznak a büntető anyagi jog szabályai és a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körébe. A támadott ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában, 2013. december 9-én hatályos korábbi Be. nem tartalmazott olyan rendelkezéseket, mint amilyeneket a Be. 2021. január 1-jétől hatályos 721/A. § (9) bekezdése a specialitás szabályán alapuló mentesség megsértése esetén a felülvizsgálati eljárást lefolytató Kúria számára előír. Ehelyett a specialitás szabályának megsértése a támadott ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában hatályos eljárási törvény alapulvételével a korábbi Be. 375. § (1) bekezdésében írt relatív eljárási szabálysértésnek feleltethető meg. Azaz, a Be. 659. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó korábbi Be. nem ad alapot az alapügyben hozott határozat jogerejének áttörésére, ezért az állított törvénysértés felülvizsgálati eljárásban való orvoslása sem lehetséges. Az EBH 2011.2304.III. számú eseti döntés elvi tartalma szerint ugyanis a felülvizsgálati eljárásban vizsgált határozatok jogerőre emelkedése után bekövetkezett ténybeli és jogi változások a felülvizsgálat során még akkor sem vehetők figyelembe, ha azok a terhelt javára szólnak. A Kúria Bfv.II.505/2021/14. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatára való hivatkozással ezért úgy látta, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány alapos jellege mellett is csak akkor vezethet a jogerős ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére, ha annak meghozatalára 2021. január 1-jét követően került sor.

[9] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Jászberényi Járásbíróság jogerős ítéletét hatályában tartsa fenn.

[10] 3. A védő a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételeiben fenntartotta a felülvizsgálati indítványában foglaltakat.

[11] Hangsúlyozta, hogy az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény az Európai Unió Tanácsa 2002. június 13-án elfogadott 2002/584/IB számú, a 2009. február 26-án elfogadott 2002/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított Kerethatározat 27. cikkével azonos szabályozást tartalmaz. Ennek lényege pedig abban áll, hogy a specialitás szabálya megtiltja a megkereső államnak, hogy az átadott személlyel szemben olyan cselekmény miatt folytasson eljárást, amelyet e személy a megkeresés előterjesztése előtt követett el, és amely nem szerepelt a megkeresésben. A Legfőbb Ügyészség átiratában írtakat saját álláspontjával ellentétesnek vélve amellet érvelt, hogy e garanciális szabály megsértése miatt helye van a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának. Ennek alátámasztásaként részletesen idézte a BH 2024.107. szám alatt közzétett eseti döntés tartalmát, abból kiemelve, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában szabályozott felülvizsgálati ok 2021. január 1. napjától hatályos beiktatását követően minden olyan ügyben felülvizsgálat alapjául szolgálhat, amelyben a vádról rendelkező ügydöntő határozat jogerőre emelkedésekor hatályos szabályozás alapján a specialitás megsértését lehet megállapítani. Mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a specialitás szabályának 2021. január 1. napja előtt meghozott ügyekben történt megsértése miatt a felülvizsgálatnak helye van.

[12] **III. A felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[13] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[14] 2. A Be. 649. § (2) bekezdés f) pontja alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a specialitás szabályán alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg.

[15] A védő indítványában e felülvizsgálati okra hivatkozva indítványozta a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, amelyre tekintettel – az indítvány elutasítása [Be. 656. § (2) bekezdés] helyett – az érdemi felülvizsgálatnak helye van.

[16] A Kúria a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozataiban éppen ezt fejezte ki akként, hogy a felülvizsgálati eljárás a büntetőeljárás része, és a büntetőeljárást mindenkor a hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni. Következésképpen, akár a támadott határozat meghozatalának időpontjában, akár a felülvizsgálati indítvány elbírálásától eltérő, más időpontban hatályos Be. rendelkezései közömbösek a felülvizsgálati eljárás szempontjától. Amennyiben tehát a felülvizsgálati indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után (Bfv.II.1284/2018/7., Bfv.II.332/2019/2.). A felülvizsgálati eljárásban azonban a hatályos Be. szabályai az irányadók [Bfv.I.1.023/2018/6. (BH 2019.103.)].

[17] Ez azt jelenti, hogy az indítvány elbírálásának időpontjában felülvizsgálati okot megtestesítő anyagi vagy eljárásjogi szabálysértésre való hivatkozás alapján – elutasítására okot adó körülmény hiányában – a jogerős ügydöntő határozat Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálatát el kell végezni. A Be. 659. § (2) bekezdése már az érdemi felülbírálatra

vonatkozó szabályokat írja elő, rögzítve, hogy az indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[18] Azaz, e rendelkezés a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárási cselekmény fogatosítása idején hatályos eljárási szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti. E szabály alapján tehát azt kell vizsgálni, hogy a támadott határozatot hozó bíróságok betartották-e eljárásukban az akkor irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat [Bfv.I.1.023/2018/6. (BH 2019.103.)].

[19] E szabály értelme könnyen belátható. Ha a hatályos Be. által rögzített eljárási szabály a jogerős ügydöntő határozat meghozatalának időpontjában nem létezett, úgy az alapügyben eljáró bíróság nem valósított meg eljárási szabálysértést. Eljárási szabálysértés [Be. 648. § b) pont, 649. § (2) bekezdés] hiányában a jogerős – végleges és mindenre kötelező döntést [Be. 456. § (1) bekezdés] hordozó – ügydöntő határozat jogerejének áttörésére sem nyílik mód.

[20] Hasonlóképpen: ha a hatályos Be. szerint felülvizsgálati okot is megtestesítő eljárási szabálysértés a támadott ítélet jogerőre emelkedésének idején is eljárási szabálysértést jelentett, azonban az akkor hatályos eljárási törvény szerint relatív (feltétlen hatályon kívül helyezést maga után nem vonó) természetű volt, az ugyancsak nem teszi lehetővé a jogerő áttörését. A megvalósult eljárási szabálysértéshez csak azok a jogkövetkezmények fűzhetők, amelyeket a törvény a megvalósulásuk idején már hozzájuk fűzött és az alapügyben eljáró bíróságon nem kérhető számon az eljárási szabálysértés orvoslására szolgáló olyan eljárási szabály alkalmazásának elmulasztása, amelyet a törvény csak a támadott ítélet jogerőre emelkedése után kezdődő hatállyal tartalmaz. Másként szólva, a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azzal az eszközzel élhet a jogsérelem orvoslására, amely már a jogerős határozatot meghozó bíróságnak is rendelkezésére állt. Következésképpen: a jogerős ítéletet meghozó bíróság által megvalósított, a számára alkalmazandó eljárási törvény alapján relatív természetűként értékelendő eljárási szabálysértés miatt a felülvizsgálati eljárásban a támadott ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére sem nyílik törvényi lehetőség.

[21] Ezzel összhangban: a támadott határozatok jogerőre emelkedése után bekövetkezett ténybeli és jogi változások a felülvizsgálat során nem vehetők figyelembe, akkor sem, ha azok a terhelt javára szólnak (EBH 2011.2305.).

[22] Az indítványozó álláspontjával ellentétben a Legfőbb Ügyészség átirata sem tartalmazott az előbbiektől eltérő jogértelmezést. A Legfőbb Ügyészség nem amellett érvelt, hogy az indítvány alapján nincs helye felülvizsgálatnak és ezért el kell utasítani, hanem annak érdekében, hogy a Kúria az alaptalannak (és nem törvényben kizártnak) tartott indítvány nyomán az érdemi felülvizsgálat értelmébe a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn (ami feltételezi annak érdemi elbírálását).

[23] Megjegyzésre érdemes végül, hogy a védői észrevételben hivatkozott BH 2024.107. számú eseti döntés alapjául szolgáló Bfv.I.535/2023/7. számú határozat indokolása az előbbiekkal valójában teljes összhangot mutat. Az ugyanis a [22] bekezdésében a fentebb kifejtettekkel egybecsengően azt rögzíti, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt felülvizsgálati ok „2021. január 1. napjától hatályos beiktatását követően minden olyan ügyben felülvizsgálat alapjául szolgálhat, amelyben a vádról rendelkező ügydöntő határozat jogerőre emelkedésekor hatályos szabályozás alapján a specialitás megsértését lehet megállapítani”.

[24] Jelen ügyben is pontosan ezt teszi a Kúria: a felülvizsgálati okra hivatkozó indítvány alapján az érdemi felülvizsgálatot elvégezve a Be. 659. § (5) bekezdésében írt szabályok alapulvételével felülbírálja a támadott jogerős ügydöntő határozatot.

[25] 3.1. Mindezek alapján a Kúria a támadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapulvételével foglalt állást a felülvizsgálati indítvány érveiről. Ez azt jelenti, hogy a Kúria az alapeljárás idején hatályban volt Be. alapján vizsgálta a bíróság eljárásának törvényességét.

[26] 3.2. Az ügyiratokból kitűnően az alapügyben az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt ellen a Jászberényi Járásbíróság 2013. március 21-én 8.Fk.732/2011/9. szám alatt elfogatóparancsot bocsátott ki. Miután az elfogatóparancs 15 napon belül nem vezetett eredményre, az ügyészség nem indítványozta a tárgyalásnak a terhelt távollétében való megtartását. Erre tekintettel a járásbíróság a 2013. június 20-án jogerőre emelkedett 8.Fk.732/2011/12. számú végzésével felfüggesztette az eljárást.

[27] A rendőrkapitányság 2013. augusztus 30-án tájékoztatta a járásbíróságot, hogy a terheltet 2013. augusztus 29-én elfogták, és az ellene folyamatban lévő más büntetőeljárásban előzetes letartóztatását rendelték el, amelyre tekintettel a járásbíróság visszavonta az elfogatóparancsot, és az eljárás folytatását elrendelve a fentiekben írtak szerint jogerős ítélettel megállapította a terhelt bűnösségét, valamint szabadságvesztést szabott ki vele szemben.

[28] Az alapügy irataiból nem volt kiolvasható, hogy a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelésére mely eljárásban, illetve európai elfogatóparancs kibocsátását követő átadása eredményeként került-e sor, ezért a Kúria beszerezte a Jászberényi Járásbíróság 7.Bny.39/2012. számú iratainak másolatát. A megküldött iratok alapján megállapíthatóvá vált, hogy a Jászberényi Járásbíróság nyomozási bírása más ügyben bocsátott ki európai elfogatóparancsot a terhelt ellen, és a terhelt 2013. augusztus 29-én történt őrizetbevételére a kiadott európai elfogatóparancs nyomán történt átadása alapján került sor. Az iratokból nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a terhelt átadása során a specialitás szabályának alkalmazásáról lemondott volna.

[29] 3.3. A 2013. január 1-jén hatályba lépett Eutv. 30. § (1) bekezdése szerint az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, nem ítélt el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától (a specialitás szabálya). A specialitás szabálya alóli kivételeket a törvény a (2) bekezdésben tételesen felsorolja.

[30] Mindezek alapján nem fér kétség hozzá, hogy az alapügyben eljáró bíróság a specialitás szabályának megsértésével hozott jogerős marasztaló ítéletet a terhelttel szemben, mert a jelen eljárásban az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt állapította meg a bűnösségét és szabott ki vele szemben szabadságvesztést, miközben a specialitás szabálya alól kivételt engedő, az Eutv. 31. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek egyike sem állt fenn, illetve e feltételek bármelyikének bekövetkezte (a terhelt specialitás szabályának alkalmazásáról való lemondását tartalmazó nyilatkozata) nem igazolható.

[31] A specialitás szabályának megsértése a jogerő áttörésének szükséges, de a korábbiakban írtak szerint nem elégséges feltétele. A fentiekben írt alapvetést megismételve: a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azzal az eszközzel élhet a jogsérelem orvoslására, amely már a jogerős határozatot meghozó bíróságnak is rendelkezésére állt.

[32] A Be. 721/A. §-a csak 2021. január 1-jétől kezdődő hatállyal tartalmazza a specialitás szabályán alapuló mentesség szabályait. Ezek sorában a (3) bekezdés rögzíti a büntetőeljárás megszüntetésének kötelezettségét, ha a büntetőeljárás lefolytatásának a specialitás szabályán alapuló, és el nem hárítható akadálya áll fenn, és a (7) bekezdés teremti meg a kötelezettséget a másodfokú bíróság számára az elsőfokú bíróság specialitás szabályán alapuló mentesség megsértésével hozott határozatának hatályon kívül helyezésére.

[33] Ez utóbbi szabállyal párhuzamosan írja elő a törvény a (9) bekezdésében a Kúriának a támadott határozat hatályon kívül helyezését, ha az alapügyben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatát a specialitás szabályán alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg. E szabály azonban értelemszerűen a felülvizsgálati eljárás egyéb szabályaival – így a Be. 659. § (2) bekezdésével – összhangban értelmezhető, következésképpen a felülvizsgálati eljárás is kizárólag abban az esetben vezethet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha e feltétlen hatályon kívül helyezésre alapul szolgáló ok már az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában hatályos szabályok szerint is beállt.

[34] A jogerős ítélet meghozatalakor hatályos korábbi Be. azonban ilyen következményeket nem fűzött a specialitás szabályának megsértéséhez. Ennek megfelelően a támadott határozat meghozatala idején hatályos eljárási törvény szerint az állított törvénysértés a korábbi Be. 375. § (1) bekezdésében írt, ún. relatív – feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező – eljárási szabálysértésként volt értékelhető, ezért a felülvizsgálati eljárásban való orvoslására nem kerülhet sor.

[35] A Be. 2021. január 1-jétől hatályos 721/A. §-ának szabályai tehát a Be. 659. § (2) bekezdésével összhangban jelen felülvizsgálati eljárás során nem alkalmazhatók.

[36] Következésképpen, a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjára alapított, érdemi elbírálást igénylő felülvizsgálati indítvány egyedül abban az esetben vonhatja maga után a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, ha a jogerős ügydöntő határozat meghozatalára 2021. január 1-jét követően került sor.

[37] Ennek megfelelően, mivel az alapügyben eljáró bíróság nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amely a támadott határozat meghozatalakor hatályos Be. alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezetne, a létező felülvizsgálati okon alapuló felülvizsgálati indítvány nyomán – az állított törvénysértés tényleges bekövetkeztétől függetlenül – a Be. 721/A. § (9) bekezdése szerinti határozat meghozatala sem lehetséges {Bfv.II.505/2021/14. [25]-[30]}.

[38] Egyebekben pedig az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló törvény rendelkezései nem tartoznak sem a büntető anyagi jog szabályai, sem a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések fogalmi körébe (EBH 2013.B.4.), így a specialitás szabályának megsértése a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjától különböző egyéb felülvizsgálati ok alapján nem vezethet a jogerőre áttörésére.

[39] 4. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[40] V. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[41] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró